

Voortplanting en fokkerij (K0132)

Servicedocument – Afnamevorm: Praktijkexamen met toelatingsfase

Uitgever: Exalo Media
Versie: 2026-03

Auteursrechtwaarschuwing

© Exalo Media. Alle rechten voorbehouden.

Dit document bevat inhoud die beschermd wordt door het auteursrecht. Exalo Media bezit het auteursrecht op de tekst, afbeeldingen, grafieken, en andere inhoud die in dit document worden weergegeven, tenzij anders aangegeven.

Niets in dit document mag worden verveelvoudigd, verspreid, overgedragen, tentoongesteld, gereproduceerd, of op enige andere wijze gebruikt worden zonder de uitdrukkelijke schriftelijke toestemming van Exalo Media. Het is strikt verboden om de inhoud van dit document te wijzigen, aan te passen of te vertalen zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Exalo Media.

Exalo Media behoudt zich het recht voor om juridische stappen te ondernemen tegen personen of entiteiten die inbreuk maken op het auteursrecht van dit document.

Voor toestemming om de inhoud van dit document te gebruiken, neem contact op met:

Exalo Media
info@exalo.nl
<https://exalo.nl>

Examenmatrijs D1-K1

D1-K1: Begeleiden voortplanting dieren	
Complexiteit:	De complexiteit wordt bepaald door een aantal factoren. De beginnend beroepsbeoefenaar heeft goede kennis van genetica nodig en moet de juiste afwegingen maken over tijdstip van voortplanting. Daarnaast schat hij de mate van zorg voor moederdier en nakomeling(en) goed in en schakelt tijdig deskundigen in. Het fokken van paarden is veelal een kostbare aangelegenheid, het afbreukrisico is groot. De beginnend beroepsbeoefenaar heeft kennis van en inzicht in de conditie van dieren en wijkt af van vaste aanpak indien noodzakelijk.
Verantwoordelijkheid en zelfstandigheid:	Het is de verantwoordelijkheid van de beginnend beroepsbeoefenaar om bij selectie van ouderdieren te bepalen of deze fokdieren mentaal en fysiek geschikt zijn voor fokken en passen bij het fokdoel. Zo kan er een spanningsveld liggen tussen het bedrijfsresultaat en het welzijn van het moederdier (intensiteit van de dracht). De beginnend beroepsbeoefenaar moet hier op verantwoorde wijze mee omgaan. De gezondheid en/of levenskansen van moederdier en nakomeling(en) worden mede bepaald door de keuzes die hij maakt. De beginnend beroepsbeoefenaar heeft een organisatorische, coördinerende, controlerende en aansturende rol. Afhankelijk van de organisatie heeft hij ook een uitvoerende rol. Hij is zelfstandig werkzaam en legt achteraf verantwoording af. Zijn werkomgeving is herkenbaar, soms wisselend, soms internationaal.
Examenvorm:	Praktijkexamen met toelatingsfase Het praktijkexamen met toelatingsfase is een afsluitende praktijktoets met een aanvullende toelatingseis. De kandidaat kan pas deelnemen wanneer aan vooraf bepaalde voorwaarden is voldaan. Tijdens het examen wordt beoordeeld of de kandidaat zelfstandig en volgens de gestelde normen kan functioneren in een realistische beroepssituatie.

Werkproces: D1-K1-W1			
Titel werkproces	Uit te voeren	Aanwijzingen voor de opdracht	Resultaat
Stelt fokplan op	De beginnend beroepsbeoefenaar stelt afhankelijk van de context een fokplan op, kiest ouderdieren op basis van gezondheid, levensduur en eigenschappen, vermijdt erfelijke gebreken via testen, bepaalt benodigde werkzaamheden en middelen, bewaakt het plan en stelt het bij bij afwijkingen met deskundigen.	De beginnend beroepsbeoefenaar past weloverwogen kennis van genetica toe, beargumenteert de keuze van ouderdieren, hanteert een realistische planning en analyseert systematisch het proces om eventuele tegenvallende resultaten te verbeteren.	Een werkbaar, uitvoerbaar en efficiënt fokplan, met een zo groot mogelijke kans op nakomelingen met de gewenste eigenschappen.

Werkproces: D1-K1-W2			
Titel werkproces	Uit te voeren	Aanwijzingen voor de opdracht	Resultaat
Begeleidt voortplantingsproces	De beginnend beroepsbeoefenaar begeleidt het voortplantingsproces, bewaakt dieren, interpreteert gedrag, stelt de cyclus vast, brengt ouderdieren samen, assisteert bij dekking, sperma- en inseminatiecontrole, ondersteunt bij onderzoeken, controleert bevruchting en moederdieren, verzorgt dracht en geboorte, labelt indien nodig, biedt een passende leefomgeving en rapporteert het fokproces.	De beginnend beroepsbeoefenaar overlegt tijdig met deskundigen, is alert op diergedrag en veiligheid, werkt met aandacht voor dierenwelzijn en gezondheid, registreert en communiceert nauwkeurig over processen en resultaat, en past wet- en regelgeving toe.	De begeleiding van het voortplantingsproces is optimaal. Diergezondheid en dierenwelzijn zijn steeds gewaarborgd. De registratie van noodzakelijke gegevens is in orde.

Werkproces: D1-K1-W3			
Titel werkproces	Uit te voeren	Aanwijzingen voor de opdracht	Resultaat
Verzorgt moeder en jong	De beginnend beroepsbeoefenaar zorgt voor moederdieren en nakomelingen door ze regelmatig te controleren, nazorg te bieden, en ze met rust te laten; indien nodig schakelt hij een deskundige in. Hij speent de jongen en scheidt indien nodig mannelijke en vrouwelijke dieren, en socialiseert de jonge dieren.	De beginnend beroepsbeoefenaar biedt deskundige nazorg, is alert op dierenwelzijn en behandelt dieren geduldig en zorgvuldig. Hij past juiste technieken en middelen toe bij socialiseren, toont inzicht in natuurlijk gedrag en schakelt tijdig deskundigen in.	Moeder en jongen zijn gecontroleerd en verzorgd. De jonge dieren zijn goed hanteerbaar en geschikt voor verdere training en/of omgang met publiek en klanten, afhankelijk van het gebruiksdoel.

Werkprocessen	Inhoud	Aanwijzingen
Alle kerntaken en werkprocessen	Beoordeling praktijkexamen (gefaseerd)	Het exameninstrument bestaat uit twee fasen: • Fase 1 – Toelatingsfase (beoordeling via bewijsproduct) • Fase 2 – Praktijkexamen (beoordeling via observatie) Fase 1 – Toelatingsfase In deze fase worden specifieke werkprocessen beoordeeld aan de hand van een ingeleverd bewijsproduct (bijvoorbeeld een verslag, analyse of uitgewerkte opdracht). Per werkproces wordt het oordeel Voldaan / Niet voldaan toegekend. • Er worden geen punten toegekend. • Deze fase telt niet mee voor het eindcijfer. • Deze fase maakt geen onderdeel uit van de cesuurbepaling. • De student wordt alleen toegelaten tot Fase 2 wanneer alle betreffende werkprocessen met 'Voldaan' zijn beoordeeld. Fase 2 – Praktijkexamen In deze fase worden werkprocessen beoordeeld op basis van observatie van het handelen in een realistische beroepssituatie. Beoordeling gebeurt aan de hand van een puntenschaal: • O = onvoldoende (0 punten) Wanneer het criterium niet op een acceptabele manier is uitgevoerd, zoals verwacht in de beroepspraktijk. • V = voldoende (1 punt) De uitvoering voldoet aan het niveau van een beginnend beroepsbeoefenaar. • G = goed (2 punten) De uitvoering is bovengemiddeld en overstijgt het basisniveau. Alle behaalde punten in Fase 2 worden bij elkaar opgeteld. Op basis van de vastgestelde cesuur wordt de slaag-/zakbeslissing en het eindcijfer bepaald.

Examen		
Werkprocessen	Inhoud	Aanwijzingen
Alle kerntaken en werkprocessen	Het examen bestaat uit het uitvoeren van het praktijkexamen (Fase 2)	Het praktijkexamen (Fase 2) bestaat uit het uitvoeren van beroepshandelingen in een realistische of gesimuleerde beroepscontext. De examinerator observeert en beoordeelt de uitvoering tijdens het werken. Tijdens of direct na de uitvoering kan de examinerator de student kort bevragen ter verduidelijking van gemaakte keuzes of uitgevoerde handelingen. Deze toelichting is ondersteunend van aard en vormt geen afzonderlijk beoordelingsonderdeel. De beoordeling is uitsluitend gebaseerd op: • De geobserveerde uitvoering, en • Het gerealiseerde eindresultaat.

Toelichting bij dit servicedocument

Dit servicedocument geeft een beknopt overzicht van de opbouw en inhoud van het exameninstrument. Het document is bedoeld om opleidingen en examencommissies te helpen bij de **oriëntatie op het examenproduct**.

Omdat exameninstrumenten zelf niet vrij gedeeld kunnen worden, biedt dit servicedocument inzicht in onder andere:

- De structuur van het examen
- De relatie met het kwalificatiedossier of keuzedeel
- De toetsmatrijs
- De manier van beoordelen

Op basis van deze informatie kunnen opleidingen doorgaans goed beoordelen of het exameninstrument aansluit bij hun onderwijs en examinering.

Voorbeelden van examenmateriaal

Wilt u een beter beeld krijgen van de manier waarop Exalo examens ontwikkelt? Op onze website vindt u een aantal **voorbeelddocumenten** die laten zien hoe examens, beoordelingsformulieren en instructies zijn opgebouwd.

Deze voorbeelden zijn te vinden via: <https://exalo.nl/ons-concept/>

Veelgestelde vragen

Veel praktische vragen van opleidingen gaan bijvoorbeeld over:

- Hoe een exameninstrument wordt ingezet in de praktijk
- Hoe de beoordeling is opgebouwd
- Welke documenten worden meegeleverd
- Hoe het vaststellen door de examencommissie werkt

Op de productpagina van elk exameninstrument vindt u daarom een **uitgebreide FAQ** met antwoorden op de meest gestelde vragen.

Afnamevorm van het examen

Exalo Media ontwikkelt exameninstrumenten met een afnamevorm die past bij de aard van het werkproces of het keuzedeel. Afhankelijk van het examen kan dit bijvoorbeeld bestaan uit een praktijkopdracht, een beroepsproduct, een gesprek, een observatie in de praktijk of een combinatie van deze onderdelen. In het servicedocument staat beschreven **welke afnamevorm voor dit exameninstrument is uitgewerkt** en hoe de beoordeling plaatsvindt.

Wij realiseren ons dat opleidingen hun onderwijs en examinering soms anders hebben ingericht. Het kan daarom voorkomen dat de standaard afnamevorm van een exameninstrument niet volledig aansluit bij de manier waarop een opleiding het onderwijs heeft georganiseerd.

In dat geval kan in overleg worden gekeken naar **alternatieve afnamevormen of aanpassingen aan het exameninstrument**. Denk bijvoorbeeld aan een andere combinatie van examenonderdelen of een aangepaste manier van beoordelen. Dergelijke aanpassingen worden altijd afgestemd met de opleiding en moeten plaatsvinden **voordat het exameninstrument ter vaststelling wordt aangeboden aan de examencommissie**.

Afhankelijk van de aard en omvang van de aanpassing kunnen hiervoor **ontwikkel- of aanpassingskosten** in rekening worden gebracht. Heeft uw opleiding specifieke wensen rondom de afnamevorm van het examen? Neem dan gerust contact met ons op om de mogelijkheden te bespreken.

Vaststelling van het exameninstrument

Exameninstrumenten van Exalo worden aangeboden voor gebruik via een **Route 2 vaststellingsprocedure**. Dit betekent dat het exameninstrument wordt vastgesteld door de **examencommissie van de onderwijsinstelling** die het examen gebruikt.

Wij adviseren daarom om vóór aanschaf of inzet **af te stemmen met de eigen examencommissie** of deze werkwijze aansluit bij het beleid van de instelling. Het servicedocument en de bijbehorende toetsmatrijs zijn opgesteld om examencommissies te ondersteunen bij deze beoordeling.

Vragen of aanvullende informatie

Heeft uw opleiding of examencommissie aanvullende vragen over het exameninstrument, de documentatie of de inzet in de praktijk? Neem dan gerust contact met ons op. Wij denken graag mee:

→ <https://exalo.nl>

→ info@exalo.nl